

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสารกับค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่ของสตรีในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มสตรีตัวอย่าง ด้วยแบบสอบถาม มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร (Population)

คือ สตรีซึ่งอาศัยหรือทำงานอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อย่างน้อย 5 ปี มีอายุระหว่าง 20-50 ปี และเป็นผู้ที่สามารถอ่านออก-เขียนหนังสือได้ โดยเลือกประชากรสตรี ตามการประกอบอาชีพหลักที่สำคัญ ตามสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2523 ของจังหวัดเชียงใหม่ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2523 : 23) ดังนี้

1. การค้า
2. การบริการ
3. การใช้วิชาชีพ
4. ช่างหรือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

เลือกกลุ่มสตรีโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากอาชีพหลักที่สำคัญข้างต้นทั้ง 4 อาชีพ อาชีพละ 100 ราย รวมทั้งสิ้น 400 ราย ดังรายละเอียด คือ

1. การค้า ในที่นี้ ผู้วิจัยแบ่งอาชีพการค้าออกเป็น 2 ลักษณะ คือ
 - 1.1 เจ้าของกิจการร้านค้าประเภทเครื่องอุปโภคและบริโภค และเจ้าของกิจการแต่ละประเภทจะต้องมีลูกจ้างอย่างน้อย 2 คน
 - 1.2 ลูกจ้างร้านค้า
2. การบริการ ในที่นี้หมายถึง พนักงานบริการในโรงแรมชั้นหนึ่งของเชียงใหม่ ซึ่งมีบาร์-ไนท์คลับ คีอพีซีเอฟ ห้องอาหาร สระน้ำภายในโรงแรม เลือกได้

- 2.1 โรงแวมเชียงใหม่ออร์คิด เลขที่ 100-102 ถนนห้วยแก้ว เชียงใหม่
- 2.2 โรงแวมคลุติอินน์ เลขที่ 112 ถนนช้างคลาน เชียงใหม่
- 2.3 โรงแวมเชียงใหม่อินทร์ เลขที่ 100 ถนนช้างคลาน เชียงใหม่
3. การใช้วิชาชีพ หมายถึง ข้าราชการสตรี 3 กระทรวงหลักในจังหวัดเชียงใหม่ คือ
 - 3.1 ทบวงมหาวิทยาลัย เลือก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - 3.2 กระทรวงศึกษาธิการเลือก 1. สหวิทยาลัยล้านนา วิทยาลัยครูเชียงใหม่
 2. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
 - วิทยาเขตเทคนิคภาคพายัพ
 - 3.3 กระทรวงมหาดไทย เลือก 1. เทศบาลนครเชียงใหม่
 2. สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
4. ช่างหรือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต ในที่นี้หมายถึง ช่างฝีมือสตรี ซึ่งทำงานอยู่ในกระบวนการผลิตของ
 - 4.1 บริษัทธานีทัวร์ คอนเคินเซอร์ เลขที่106 หมู่ 3 ถนนรอบเมือง เชียงใหม่
 - 4.2 ห้างหุ้นส่วนจำกัดชาร์ลมิเชลล์ เลขที่ 98/1 ถนนระแกง เชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้การศึกษา

ใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างโดยอาศัยทฤษฎี แนวคิดเรื่องความทันสมัย บทบาทหน้าที่การ ลือสาว และวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นแกนสำคัญ แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยคำถามปิด และ คำถามเปิด ดังรายละเอียดคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของสตรีเอง คือ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อายุ แบ่งอายุออกเป็น 6 ระดับคือ

1. 20-24 ปี
2. 25-29 ปี
3. 30-34 ปี
4. 35-39 ปี
5. 40-44 ปี
6. 45-50 ปี

การศึกษา แบ่งการศึกษาออกเป็น 6 ระดับคือ

1. ชั้นประถม
2. มัธยมศึกษา
3. มัธยมศึกษาปลาย/ปวช./ปศ.ต้น
4. อนุปริญา/ปวส./ปศ.สูง/ปวท.
5. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
6. สูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ มี 4 อาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพหลักในเขตเทศบาล

นครเชียงใหม่ (ดู การเลือกกลุ่มตัวอย่าง หน้า 22)

รายได้ ลงตัวเลขรายได้ตามความเป็นจริง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารของสตรีคือ การเปิดรับสื่อมวลชน ประเภท วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์รายวัน การสื่อสารระหว่างบุคคล และการติดต่อกับสังคมภายนอก

พฤติกรรมการสื่อสารของสตรี มีคำถามทั้งหมด 11 ข้อ โดยแบ่งคำตอบ

การเปิดรับสื่อมวลชนออกเป็น 4 ข้อย่อย คือ

1. ไม่ได้ฟัง/อ่าน
2. 1-2 ครั้ง/สัปดาห์
3. 3-4 ครั้ง/สัปดาห์
4. ฟัง/อ่านทุกวัน

ส่วนการเปิดรับเนื้อหาสื่อมวลชนนั้น ให้ระบุเนื้อหาสื่อแต่ละประเภทที่ชอบมากที่สุด

ที่สุด

การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นลักษณะการพบปะพูดคุยกับบุคคล 9 ประเภท

ในรอบ 1 เดือน มีคำตอบให้เลือก 4 ข้อย่อยคือ

1. ไม่เคยเลย
2. นานๆ ครั้ง

3. บ่อย

4. บ่อยที่สุด

การติดต่อกับสังคมภายนอก มี 3 ข้อ เกี่ยวกับการเดินทางไปยังแหล่ง
ความเจริญอื่น คือ จังหวัดอื่น กรุงเทพมหานคร และต่างประเทศ

ส่วนที่ 3 เป็นข้อความที่ใช้วัดทัศนคติแบบ Likert Scales มีคำถามอยู่ 7 ข้อ เป็น
คำถามเกี่ยวกับชีวิตและครอบครัว การเรียกร้องสิทธิสตรี การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีคำตอบ
ให้เลือกตอบได้ 5 ข้อ ตามข้อความซึ่งตรงกับความคิดเห็นของสตรี คือ

1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ไม่เห็นด้วย
3. เฉยๆ
4. เห็นด้วย
5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง

และข้อความวัดค่านิยมแบบ Semantic Differential Scales เพื่อศึกษาว่าสตรี
กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาที่นำมาศึกษาอย่างไร ประเด็นปัญหาทั้ง 11 ข้อนี้
เกี่ยวข้องกับปัญหาของสตรีทั้ง 3 มิติ ดังกล่าวข้างต้น แบ่งสเกลการวัดออกเป็น 7 ระดับ (0-6)
เป็นลักษณะการประเมินค่าโดยใช้คำคุณศัพท์ ซึ่งตรงข้ามเป็นคู่ๆ เช่น จริง - ไม่จริง,
ให้โทษ - มีประโยชน์ เป็นต้น

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ
การเข้ามีส่วนร่วมทางสังคม การเมือง การปกครองของสตรี รวมถึงความต้องการส่วนตัวของสตรี
ดังมีรายละเอียดคือ

1. คุณลักษณะส่วนตัว คือคำถามข้อ 1 ทั้ง ก และ ข เกี่ยว
กับความพอใจหรือไม่พอใจงานอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน คำถามข้อนี้ต้องการจะวัดความมุ่งหวังใน
งานอาชีพ เพื่อศึกษาว่า พพอใจเพราะเหตุใด หรือถ้าไม่พอใจเพราะเหตุใด และตัวสตรีเองมี
ความพยายาม ความทะเยอทะยานแค่ไหนที่จะประสบความสำเร็จในงานอาชีพของตนเอง
- ข้อ 6. คุณสมบัตินักหญิงในอุดมคติ คำตอบในข้อนี้จะเป็นตัวชี้ให้เห็นแนวความคิดของสตรีว่า เป็นแบบ
เสรีนิยมหรืออนุรักษนิยม

2. ชีวิตและครอบครัว คำถามข้อ 8 คำถามข้อนี้ครอบคลุมทั้งคุณลักษณะส่วนตัว ชีวิตและครอบครัว จะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าในชีวิตของสตรีนั้นต้องการอะไรมากที่สุด
3. การเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคม การเมือง การปกครอง ทั้งสังคมระดับชุมชนที่สตรีสังกัดอยู่ และระดับประเทศ คำถามที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คำถามข้อ 5 ก. และ ข. (ปัญหาทางสังคม) คำถามข้อ 2, 3 และ 7 (ปัญหาระดับชุมชน) คำถามข้อ 4 (ปัญหาระดับประเทศ) ความคิดเห็นของสตรีต่อปัญหาสังคม การเมือง การปกครองที่นำมาศึกษานี้จะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของค่านิยมและทัศนคติของสตรีได้ไม่มากนักน้อย (ดูรายละเอียดแบบสอบถาม-ภาคผนวก)

ก่อนนำแบบสอบถามออกใช้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ เพื่อทดสอบค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความสอดคล้องภายใน (The internal-Consistency Reliability) โดยพิจารณาค่าอัลฟา ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาแก้ไขให้มีความถูกต้อง และเหมาะสมมากที่สุด

การวัดค่าตัวแปร

เนื่องจากการศึกษานครั้งนี้ มีปัญหาการวัดค่าตัวแปรตาม (ค่านิยม และทัศนคติสมัยใหม่) คือค่าความสอดคล้องภายในค่อนข้างต่ำ จากการทดสอบค่าความสอดคล้องภายในตามวิธีการของครอนบาคทั้ง 18 ข้อกระทั่งได้ค่าอัลฟา = .5678 ฉะนั้นในการวิเคราะห์ผลข้อมูล ผู้วิจัยจึงพิจารณาค่าคำตอบแต่ละข้อของตัวแปรตามเป็นหลัก โดยพิจารณาว่าสตรีกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มทางสนับสนุนหรือคัดค้านประเด็นปัญหาที่นำศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบแล้ว สัมภาษณ์สตรีกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้โดยมีผู้ช่วยวิจัยช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้จัดการฝ่ายบุคคลโรงแรมเชียงใหม่-ออร์คิด โรงแรมคฤตติอินน์ และโรงแรมเชียงใหม่ ผู้จัดการโรงงาน บริษัทชาร์ลมิเชล บริษัทอานินทร์คอนเค็นเซอร์ และข้าราชการสตรีใน 3 กระทรวงหลักข้างต้น ทั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากผู้จัดการฝ่ายบุคคลของโรงแรม และผู้จัดการโรงงานบริษัทก่อน เพื่อนัดวัน เวลา สัมภาษณ์พนักงานบริการในโรงแรม และช่างฝีมือสตรี (คู่มือตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือการวิจัย ภาคผนวก)

ส่วนข้าราชการสตรีนั้น แจ้งความประสงค์ขอตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อว่าจะได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เนื่องจากลักษณะการทำงานของข้าราชการมีความเป็นอิสระ ไม่ได้ถูกจำกัดด้านเวลาดังสตรีกลุ่มตัวอย่างในอาชีพอื่น และข้าราชการสตรีหลาย ๆ ท่านได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเรื่องนี้เป็นอย่างมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive) ด้วยค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ใช้การวิเคราะห์ที่ค่าความสัมพันธ์ด้วย การทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX